

NORGES HØYESTERETT

Den 12. november 2024 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Webster, Østensen Berglund og Høgetveit Berg i

HR-2024-2082-U, (sak nr. 24-153487STR-HRET), straffesak, anke over dom:

A (advokat Steinar Wiik Sørvik)

mot

Påtalemyndigheten

truffet slik

B E S L U T N I N G :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens lovanvendelse og straffutmåling i dom for brudd på kontaktforbud.
- (2) Trøndelag tingrett avsa 19. april 2024 dom med slik domsslutning:

«A, født 00.00.1968, frifinnes for tiltalens post I.
A, født 00.00.1968, dømmes for overtredelse av
- straffeloven § 266,
- straffeloven § 263,
- straffeloven § 155, og
- straffeloven § 351 første ledd,
til fengsel i 9 – ni – måneder jf. straffeloven § 79 bokstav a og b.
Varetekt kommer til fradrag med 105 – etthundreogfem – dager jf. straffeloven § 83.»
- (3) Tingrettens dom er avsagt med dissens i det fagdommeren stemte for domfellelse også for tiltalebeslutningens post I. Denne posten gjelder overtredelse av straffeloven § 168 om brudd på kontaktforbud. Meddommerne konkluderte med at fornærmedes samtykke til kontakt innebar at tiltaltes overtredelse av forbudet ikke var straffbar.
- (4) Påtalemyndigheten anket dommen hva gjaldt frifinnelsen. Anken gjaldt lovanvendelsen under skyldspørsmålet.
- (5) Anken over lovanvendelsen ble henvist til ankeforhandling. Frostating lagmannsrett avsa 23. august 2024 dom med slik domsslutning:

«A, født 00.00.1968, dømmes for overtredelse av straffeloven § 168. Straffen for dette forholdet, samt for de forhold som er rettskraftig avgjort ved Trøndelag tingretts dom av 19. april 2024, settes til fengsel i 1 – ett – år og 2 – to – måneder, jf. straffeloven § 79 a og b.

I straffen gjøres det et fradrag for utholdt varetekt med 231 – tohundreogtrettien – dager pr 23. august 2024, jf. straffeloven § 83.»

- (6) A har anket til Høyesterett. Anken gjelder lovanvendelsen og straffutmålingen. A argumenterer med at lovanvendelsen er feil når lagmannsretten konkluderer med at fornærmedes samtykke til kontakt ikke fritar for straffansvar. Det vises til at A og fornærmede har bodd sammen i over 6 måneder på tross av det ilagte kontaktforbudet. Det er ingen tvil om at fornærmede både ønsket og aksepterte kontakt med A. Forholdet er ikke parallelt med HR-2015-1543-U.
- (7) A argumenterer videre med at den utmålte straffen er for streng. Retten har ikke lagt tilstrekkelig vekt på fornærmedes samtykke ved utmåling av straffen. Det er en stor forskjell på brudd på kontaktforbud som inneholder vold, trusler og mishandling og brudd som er initiert og ønsket av fornærmede selv.
- (8) Det bør avklares av Høyesterett hvilken betydning samtykke skal ha og hvilken vektning det skal ha ved utmåling av straffen.
- (9) *Påtalemyndigheten* mener As anke klart ikke kan føre frem og at anken bør nektes fremmet. Forholdet i vår sak må klart anses å falle inn under hovedregelen om at fornærmede ikke straffriende kan samtykke til kontakt når det foreligger et besøks- eller kontaktforbud, jf. HR-2015-1543-U. Kontakten i vår sak er av en helt annen karakter enn den beskrevet i ankeutvalgets avgjørelse. I dommen fra tingretten ble det lagt til grunn at fornærmede levde i et regime preget av kontinuerlig utrygghet og frykt for vold under samlivet med tiltalte. At hun til tross for dette kort tid etter endt soning, tok opphold hos ham, er et uttrykk for at bindingen til tiltalte vedvarer og at hun har behov for beskyttelse.
- (10) Lagmannsretten har antydning at straffen for bruddet på kontaktforbudet isolert sett ville ha vært fengsel i 6 måneder. Når tidsmomentet, og fornærmedes samtykke er hensyntatt, fremstår en straff i området 6 måneder ubetinget fengsel for dette forholdet isolert sett, iallfall ikke å være for strengt.
- (11) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at A har ankerett fordi han ble frifunnet for overtredelse av straffeloven § 168 i tingretten, men domfelt i lagmannsretten. Dette innebærer at anken bare kan nektes fremmet dersom ankeutvalget enstemmig finner det klart at anken ikke kan føre frem, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum. En nektelsesbeslutning skal begrunnes, jf. § 323 andre ledd andre punktum.
- (12) A anfører for det første at det er feil ved lagmannsrettens lovanvendelse når retten legger til grunn at fornærmedes samtykke til kontakten ikke medfører at bruddet på forbudet ikke er straffbart.
- (13) Straffeloven § 168 setter straff for den som «bryter kontaktforbud i medhold av straffeloven § 57», jf. bokstav a. I rettspraksis er det lagt til grunn at fornærmedes samtykke som hovedregel ikke har straffriende virkning, jf. HR-2015-1543-U avsnitt 13:

«Utvalget viser imidlertid til at den et besøksforbud er ment å beskytte, som hovedregel ikke med straffriende virkning for den forbudet er rettet mot, kan samtykke i at vedkommende tar kontakt. Dette følger av at straffeloven [1902] § 342 første ledd bokstav b beskytter både private og offentlige interesser, og at besøksforbud kan nedlegges selv om den det er ment å beskytte motsetter seg det. ...»

- (14) I HR 2015-1543-U hadde fornærmede kontaktet tiltalte som var ilagt kontaktforbud i to sammenhenger, først i forbindelse med en foreldresamtale på skolen og deretter i forbindelse med at tiltalte hadde sagt at han ville kjøpe et hus hvor fornærmede hadde behov for å få avklart interessen på grunn av den videre salgsprosessen. At tiltalte svarte på disse meldingene ble ikke ansett som straffbare brudd på besøksforbudet.

- (15) Kontakten mellom A og fornærmede i vår sak er av en helt annen karakter. A har, i strid med kontaktforbudet, tilbudt fornærmede å flytte hjem til seg og har levd sammen med henne i over 6 måneder. Ankeutvalget slutter seg til lagmannsrettens begrunnelse for hvorfor fornærmedes samtykke ikke kan være avgjørende i et slikt tilfelle, se dommen side 6:

«Det å flytte sammen med den som er ilagt kontaktforbud er etter lagmannsrettens syn noe annet og medfører en helt annen risiko for at det kan bli begått nye straffbare handlinger mot fornærmede enn det å besvare noen få henvendelser med konkrete praktiske spørsmål på mobiltelefonen. Hensynet til fornærmede er hovedbegrunnelsen bak straffelovens § 282 annet ledd og § 57, men bestemmelsen om kontaktforbud er også begrunnet i allmenne interesser.

Sett hen til de straffbare handlingene som i 2022 begrunnet kontaktforbudet, omfanget av voldsutøvelsen den gang og risikoen for at fornærmede kan bli utsatt for nye straffbare handlinger, finner lagmannsretten det klart at fornærmede i denne saken ikke selv kan gjøre overtredelser av kontaktforbudet straffri ved å samtykke.

Lagmannsretten er videre enig med påtalemyndigheten i at overtredelsene er et resultat av aktive handlinger fra As side. Han har tilbudt fornærmede å flytte hjem til seg, han har åpnet hjemmet sitt for henne og han har levd sammen med henne der i seks måneder. Disse handlingene representerer både hver for seg og til sammen aktive handlinger i strid med kontaktforbudet. Det er på det rene at A har handlet med forsett.

EMK artikkel 8 er etter lagmannsrettens syn ikke til hinder for at retten kan treffe avgjørelse om kontaktforbud der dette fremstår som nødvendig for å beskytte fornærmede og avverge nye straffbare handlinger.»

- (16) Anken over lovanvendelsen kan klart ikke føre frem.
- (17) A har videre anket over straffutmålingen.
- (18) Spørsmålet om anken over straffutmålingen klart ikke vil føre frem, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum, skal vurderes ut fra om det er et åpenbart misforhold mellom den utmålte straff og de straffbare handlingene, jf. straffeprosessloven § 344 og blant annet HR-2021-1729-U avsnitt 11.
- (19) Strafferammen i straffeloven § 168 er fengsel i 1 år. Straffverdigheten av brudd på besøksforbud varierer sterkt ut ifra omstendighetene i saken, jf. for eksempel HR-2022-2380-A avsnitt 17. Utmåling av straff for brudd på besøksforbud vil derfor være utpreget konkret.

- (20) A har gjort seg skyldig i et sammenhengende og langvarig brudd på kontaktforbudet. Som lagmannsretten påpeker endte bruddet på kontaktforbudet med en situasjon der fornærmede på nytt ble utsatt for skremmende atferd fra tiltalte. Selv om fornærmede samtykket til kontakten må bruddet på kontaktforbudet karakteriseres som alvorlig. Videre er A også tidligere både domfelt og ilagt forelegg for brudd på kontaktforbudet. Lagmannsretten har korrekt lagt til grunn at straffeloven § 79 bokstav b kommer til anvendelse og tatt et utgangspunkt på fengsel i seks måneder for bruddet på kontaktforbudet alene. Etter ankeutvalgets syn er det ikke et åpenbart misforhold mellom dette utgangspunktet og de straffbare handlingene.
- (21) Den utmålte straffen på fengsel i 1 år og 2 måneder er en samlet straff med de forhold som ble rettskraftig avgjort ved tingrettens dom 19. april 2024. I tingretten ble A dømt til straff av ni måneders fengsel for overtredelse av straffeloven §§ 266 (hensynsløs atferd), 263 (trusler), 155 (vold mot politiet) og 351 (skadeverk). Når alle forholdene A er domfelt for tas i betraktning, står ikke den samlede straffen i noe åpenbart misforhold til de straffbare handlingene.
- (22) Høyesteretts ankeutvalg finner det på denne bakgrunn enstemmig klart at anken ikke vil føre frem, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum. Ettersom ankeutvalget enstemmig også finner at anken ikke for noen del gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende sak, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken prøvd i Høyesterett, gis det ikke samtykke til ankebehandling, jf. § 323 første ledd andre punktum.
- (23) Ankeutvalget har på denne bakgrunn ikke tatt stilling til om anken over straffutmålingen bør avvises som for sent fremsatt.

S L U T N I N G

Anken nektes fremmet.

Cecilie Østensen Berglund
(sign.)

Bergljot Webster
(sign.)

Borgar Høgetveit Berg
(sign.)